

PRIKAZI IZ LITERATURE

Dr Angelina Stojković-Džodan:

**UTICAJ EKOLOŠKIH ČINILACA I ĐUBRIVA NA PRINOS SEMENA
I SADRŽAJ ULJA U VAŽNIJIH SORATA SUNCOKRETA
NA KOSOVU**

Strana: 133. Cena: 13,50 din.

Izdavač: Zajednica naučnih ustanova Kosova i Metohije,
studije, knjiga 1, Priština 1967.
Studija obuhvata 9 poglavlja.

U prva dva poglavlja (uvod i rezultati istraživanja sa tumačenjem) obrađeni su problemi istraživanja uticaja ekoloških faktora i đubrenja na prinos suncokreta, materijal i metodi rada, metereološki i zemljišni činioci za vreme trajanja oglada.

U poglavlju o uticaju meteoroloških faktora i đubrenja na razvoj ispitivanih sorata obrađena je dinamika nicanja, dinamika rasta korena, dinamika rasta stabla i odnos prema rastu korena, visina stabla, broj i težina listova, dijametar i težina glavice, odnos težine nadzemnih organa i fenofaze, trajanje vegetacionog perioda i dr.

Sledeće poglavlje obrađuje uticaj đubrenja na prinos semena u ko me je obrađen uticaj raznih varijanti đubrenja, pojedinih kombinacija đubrenja i uticaj pojedinih đubriva i doza đubrenja na prinos semena kod pojedinih sorata.

U poglavlju o uticaju đubrenja na procenat ulja u semenu i prinos ulja po 1 ha iznet je uticaj raznih varijanti đubrenja na sadržaj ulja u semenu ispitivanih sorata po godinama, uticaj pojedinih kombinacija đubrenja na ispitivane sorte kroz trogodišnji period, pojedinačno dejstvo hranljivih elemenata ili doza đubriva na sadržaj ulja, uticaj NPK kombinacija đubrenja na prosečan prinos ulja po 1 ha, pojedinačno dejstvo elemenata ili doza đubriva na prinos ulja po 1 ha, uticaj đubrenja na prinos semena, procenat ulja i prinos ulja po 1 ha i dr.

Zadnje poglavlje ispitivanja je ispitivanje uticaja meteoroloških faktora na dinamiku trajanja faza razvoja suncokreta, prinos semena i sadržaj ulja u semenu.

U zaključku u 12 tačaka autor, na osnovu istraživanja i prokomentarisanih rezultata iznetih u 16 tabela i 9 grafikona iznosi zaključke o uticaju ekoloških faktora i đubrenja na prinos korena, porast biljaka, težinu vegetacije, prinos semena i ulja, reagovanje pojedinih sorti i sl., te pored ostalog preporučuje doze đubriva i sorte za gajenje.

Studija ima rezimea na albanskom i engleskom jeziku na po 7 strana.

Studija, koja je ustvari neznatno prerađena doktorska disertacija dr Angeline Stojković — Džodan predstavlja veoma značajan rad. U studiji

je obrađena veoma važna biljka za područje Kosovo. Postignuti rezultati mogu korisno poslužiti uspješnijem gajenju i proizvodnji suncokreta uopšte, a posebno u ispitivanom području. Posebno se ističu rezultati na proučavanje razvica i porasta suncokreta, koje osvetljavaju nedovoljno poznate osobine sorti koje su ispitivane. Takođe su vrlo interesantni značajni rezultati o dejstvu đubriva. Utvrđeno je da se najbolje rezultati postižu kompletnim đubrenjem, kao i da fosforna đubriva pojedinačno ili zajedno s drugim đubrivima utiču povoljno na sadržaj ulja u semenu i dužinu vegetacije, kao i odnos seme: vegetativnih organi.

Ž. P.

Dr Ljubiša Milošević:

PROUČAVANJE DINAMIKE RASTA I RAZVICA I PROIZVODNE
SPOSOBNOSTI LUCERKE NA NOVOOSVOJENIM ZEMLJIŠTIMA
METOHIJE U ZAVISNOSTI OD NAČINA OBRADE I ĐUBRENJA

Strana: 110. Cena: 11,50 din.

Izdavač: Zajednica naučnih ustanova Kosova i Metohije,
studije, knjiga 3, Priština, 1967.

Studija dr Ljubiše Miloševića je ustvari za štampu prilagođena doktorska disertacija, odbranjena na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu.

Studija obuhvata 5 poglavlja, pored uvoda.

U prvom poglavlju autor je obradio opšte karakteristike novoosvojenih površina s osvrtom na istorijate osvajanja, novih površina.

Drugo poglavlje obuhvata materijal i metodiku rada.

Istraživanja u poljskim ogledima, izneta u trećem poglavlju, obuhvatila su uslove pod kojima su ogledi izvođenih i uticaj primenjenih mera na prinos i razvike lucerke i promene u zemljištu.

U sledećem poglavlju obrađeni su rezultati ogleđa u sudovima: Uticaj primenjenih mera na prinose, na porast i razvike lucerke, na formiranje stabla i bokorenje, na odnos lista i stabla, na hemijski sastav lista i stabla, na formiranje generativnih organa (cvasti i cvetova), na obrazovanje korenovog sistema i kvršica.

Na osnovu prokomentarisanih rezultata istraživanja, iznetih u 25 tabela i 12 grafikona, ilustrovanih sa 18 slika, autor, pored ostalog zaključuje:

1. Da su prinosi bez đubrenja niski.
2. Sam krečnjak je pokazao slab uticaj na prinos, stajnak bolji, dok su stajnjak i krečnjak dali najbolje rezultate.
3. Mineralna đubriva daju bolje rezultate u kombinaciji sa stajskim đubrivom, kao i krečnjakom.
4. Duboka obrada zemljišta nije se pozitivno odrazila na prinose, što autor objašnjava unošenjem đubriva za fertilizaciju u istoj količini kao i kod pliće obrade.
5. Zemljište je u pogledu hemijskog sastava bilo bolje posle trogodišnjeg gajenja lucerke nego posle gajenja drugih njivskih kultura.

U Metohiji postoje znatne površine zemljišta pod šikarama i slabim pašnjacima, od kojih društvena zajednica nema gotovo nikakvih koristi.

Primenom izvesnih meljorativnih mera uz odgovarajuću agrotehniku ova zemljišta se mogu dovesti u kulturno stanje i na njima rentabilno gajiti njivske biljke. Time bi njihova proizvodna sposobnost postala daleko veća od one koju imaju danas. Za njihovo iskorišćavanje je potrebno rešiti dosta problema, od kojih je jedan gajenje lucerke.

Dr Ljubiša Milošević je postavio potrebne oglede u polju i sudovima, prikupio i sredio brojne rezultate, te dao i njihova obrazloženja. Izneti rezultati su solidna osnova za bolje iskorišćavanje zemljišta u Metohiji, a zasnivanje lucerišta predstavlja solidnu osnovu, posebno kada se ima u vidu da lucerka pored toga što služi kao meliorativna biljka predstavlja i važnu biljku za stočnu hranu.

Ž. P.

Dr Branislav Đurđević:

PROUČAVANJE VAŽNIJIH TIPOVA ORAHA NA KOSOVU I METOHIJI

Strana: 196. Cena: 15,00 din.

Izdavač: Zajednica naučnih ustanova Kosova i Metohije,
studije, knjiga 9, Priština, 1968.

Studija dr Branislava Đurđevića obuhvata 7 poglavlja.

U uvodu u studiju izneti su: poreklo i sistematsko mesto oraha, rasprostranjenost oraha u svetu i u Jugoslaviji, kao i zadatak i značaj proučavanje oraha na Kosovu i Metohiji.

Objekt i materijal istraživanja i metodi rada su obrađeni u drugom poglavlju studija.

U trećem poglavlju su predmet izlaganja agroekološki uslovi područja u kome se nalaze proučavani tipovi oraha s posebnim osvrtom na klimu, zemljišta, agrotehniku koja se odnosi na proučavanju tipova, bolesti i štetočina oraha.

U rezultatima proučavanja iznose se važnije pomološke osobine za 13 odabranih tipova oraha.

U dva naredna poglavlja autor daje ocenu ekonomske vrednosti odabranih tipova i iznosi značajnosti rezultata važnijih pomoloških osobina za iste.

U zaključku autor iznosi da je od 189 odabranih i proučavanih tipova u uži izbor ušlo 13 tipova, koji su se po mehaničkim i hemijskim osobinama plodova i otpornost prema mrazovima pozitivno istakli, te da oni imaju veliki potencijalni privredni interes u korišćenju za podizanje orašara i kod unapređenja kulture oraha u Autonomnoj Pokrajini Kosovo.

Studija dr Branislava Đurđevića, koja predstavlja neznatno prerađeno doktorsku disertaciju, odbranjenu na Poljoprivrednom fakultetu u Zemu, obuhvatila je jedan veoma značajan problem u Autonomnoj Pokrajini Kosova, kako za nauku, tako i za praksu. Ona doprinosi upoznavanju kulture voćarske flore i ima veliki značaj kako za selekciju, tako i za pomologiju. Ona pruža solidne osnove za unapređenje kulture oraha i ima izvanredan i višestruki privredni značaj.

Ž. P.